

## II. 14 Druhým strážcem brány poznání je *vičára*.

**VASIŠTHA pokračoval:** Druhým strážcem brány k osvobození je dotazování, pátrání po Skutečnosti. Dotazování by mělo být prováděno nepřetržitě a s inteligencí vytríbenou studiem posvátných textů. Takové dotazování bystří rozum a umožňuje dosáhnout nejvyšší Pravdy. Z toho důvodu je dotazování nejlepším lékem na dlouhotrvající nemoc zvanou *samsára*.<sup>1</sup>

Moudrý člověk chápe, že síla, rozumová schopnost, efektivnost a dobře načasovaný čin jsou plody dotazování a rozlišování. I království, úspěch, potěšení a konečné osvobození jsou výsledky dotazování a pátrání po Pravdě. Dotazování a rozlišování chrání člověka od nešťastných událostí, které postihují nevědomé hlupáky. Je-li mysl otupena nepřítomností rozlišování, pak se i chladný měsíční paprsek stane smrtící zbraní a dětinská představivost uvidí v každém tmavém koutě skřeta. Proto hlupák, který se nezabývá hledáním Pravdy, je studnicí utrpení. Nepřítomnost rozlišování vede k činům, které jsou zhoubné jak pro něho, tak pro druhé, a též k nejružnějším fyzickým i psychickým nemocem. Společnosti takových hlupáků by se proto měl moudrý člověk vyhnout.

Ti, v nichž je dotazování a rozlišování neustále přítomno, osvětlují svou září svět i každého, kdo se ocitne v jejich blízkosti, zahánějí zlé duchy, které zplodila nevědomá mysl, a ukazují falešnost smyslového potěšení i předmětů potěšení. Ó Rámo, ve světle rozlišování přijde pochopení věčné a neměnné Skutečnosti, pochopení nejvyšší Pravdy. S ní člověk po ničem netouží ani nic neodmítá. Je osvobozen od klamu a připoutanosti. Není nečinný ani není činnostmi pohlcen. Žije v tomto světě a poté, co uplyne jeho přirozený počet let, dosáhne blaženého stavu konečného osvobození.

Zrak duchovního hledání neztrácí svoji jasnost ani v průběhu činnosti. Politováníhodný je ten, komu tento zrak schází. Než být takto slepý, je lépe se narodit jako žába v blátě, červ na hnoji nebo had v díře.

A jaké je to dotazování? Pravým dotazováním je ptát se: „Kdo jsem? Kde se vzalo utrpení *samsáry*?“ Z takového dotazování se rodí poznání Pravdy.<sup>2</sup> To s sebou přináší vnitřní klid a poté i nejvyšší pochopení spojené s ukončením veškerého utrpení.

---

1 Dotazování a pátrání se nazývá *vičára* a znamená též rozlišování mezi pravdivým a nepravdivým, mezi skutečným a neskutečným. (Pozn. překl.)

2 *Vičára* neboli dotazování neznamená rozbor ani zdůvodňování, ale přímé nahlédnutí do sebe sama. (Pozn. Svámí Vénkatéšananda)